

Valsts izglītības satura centrs

**Metodiski ieteikumi interešu izglītības
programmas “Edinburgas hercoga starptautiskā
jauniešu pašaudzināšanas programma Award”
veidošanai un īstenošanai**

Metodiskie ieteikumi

2017

Metodiski ieteikumi interešu izglītības programmas “Edinburgas hercoga starptautiskā jauniešu pašaudzināšanas programma *Award*” veidošanai un īstenošanai

I. Programmas aktualitāte

Mūsdienu strauji mainīgajā pasaulē jaunieši saskaras ar daudz vairāk izaicinājumiem nekā agrāk. Šīs pārmaiņas nereti rada neziņu, kas jauniešiem var likt justies neiederīgiem sabiedrībā un nespējīgiem atrast savu vietu pasaulē. Starptautiskā programma *Award* ir neformālās izglītības rīks, kas palīdz jauniešiem viņiem pieņemamā un piemērotā veidā sagatavoties patstāvīgai dzīvei un darbam. Atšķirībā no daudzu citu programmu un organizāciju piedāvājuma programma *Award* nav vērsta uz to, lai jaunieši sacenstos viens ar otru, gluži pretēji – katrs programmas *Award* dalībnieks sacenšas tikai ar sevi. Tie jaunieši, kas sasnieguši savus individuālos mērķus visās programmas *Award* jomās, līdzās ierakstiem īpašā Sasniegumu grāmatā par savu veikumu saņem vairāk nekā 140 pasaules valstīs atzīto Edinburgas hercoga starptautisko apbalvojumu.

Mācību pieeja, kas jauniešus mudina un atbalsta aktīvi veidot un mācīties caur pašu veidoto pieredzi, dod iespēju praktiski pielietot, nostiprināt un papildināt izglītības iestādē apgūtās zināšanas un prasmes. Tā sekmē jauniešu socializēšanos un veido aktīvus pilsoņus, kuri iesaistās sabiedrībai aktuālu jautājumu risināšanā, tādējādi stiprinot indivīdu piederības sajūtu kādai kopienai.

II. Programmas mērķi

- 2.1. Sekmēt jauniešu daudzpusīgu un harmonisku attīstību.
- 2.2. Sniegt katram jauniešim piemērotu atbalstu visos empīriskās mācīšanās posmos.

III. Programmas uzdevumi

- 3.1. Iepazīstināt jauniešus ar programmu *Award*, tās principiem un nosacījumiem.
- 3.2. Individuālās programmas izstrādes gaitā palīdzēt katram jauniešim apjaust intereses, noteikt prioritātes, izvērtēt viņa iepriekšējās zināšanas un prasmes izraudzītajā darbošanās sfērā un bronzas un sudraba līmenī katrā programmas *Award* jomā - brīvprātīgais darbs, fiziskā sagatavotība un prasmes - izvirzīt konkrētus sasniedzamos mērķus, un zelta līmenī, papildus četrām pamatjomām, izstrādāt un realizēt projektu.
- 3.3. Sekmēt piedzīvojumu ceļojuma grupas, kurā ir vismaz 4, bet ne vairāk kā 7 attiecīgā līmeņa programmas dalībnieki, veidošanu un sagatavot jauniešu grupu piedzīvojumu ceļojuma īstenošanai.
- 3.4. Sniegt atbalstu programmas *Award* dalībniekam pilngadīgu un attiecīgajā sfērā kompetentu personu piesaistē, kas varētu sniegt specifiskus padomus un atbalstīt programmas *Award* dalībnieku konkrētās jomas individuālā mērķa sasniegšanā.
- 3.5. Nodrošināt to, ka jaunieši analizē gūto mācību pieredzi un izdara secinājumus.

IV. Mērķauditorija

- 4.1. Visi jaunieši, tajā skaitā īpaši talantīgi jaunieši, jaunieši ar speciālām vajadzībām un sociālā riska grupu jaunieši, kuriem ir vismaz 14 gadi:
 - 4.1.1. bronzas līmenis pieejams ikvienam jauniešim, kurš ir vecāks par 14 gadiem;
 - 4.1.2. sudraba līmenis pieejams ikvienam jauniešim, kurš ir vecāks par 15 gadiem;
 - 4.1.3. zelta līmenis pieejams ikvienam jauniešim, kurš ir vecāks par 16 gadiem.

V. Programmas īstenošanas laiks

- 5.1. Vismaz viens mācību gads, ja jauniešiem tiek sniegta iespēja izveidot un pildīt individuālo bronzas līmeņa izaugsmes programmu.
- 5.2. Vismaz divi mācību gadi, ja jauniešiem tiek sniegta iespēja izveidot un pildīt individuālo sudraba vai zelta līmeņa izaugsmes programmu.
- 5.3. Pilnas jeb tīs līmeņu – bronzas, sudraba un zelta - programmas īstenošanas minimālais laiks atbilst trim mācību gadiem.

VI. Programmas īstenošanas organizēšana

6.1. Grupas komplektēšana:

- 6.1.1. grupas komplektēšanas principus un dalībnieku skaitu grupā nosaka katras iestādes izstrādātā un apstiprinātā interešu izglītības programma;
- 6.1.2. ieteicamais vienas interešu izglītības programmas - bronzas, sudraba vai zelta līmeņa - grupas lielums 5 līdz 7 personas. Interešu izglītības programmas vadītājs var strādāt ar lielāku viena līmeņa grupu vai vairākām dažāda līmeņa grupām.

6.2. Stundu un nodarbību skaits nedēļā:

- 6.2.1. par nodarbību skaitu nedēļā un nodarbību ilgumu lemj katrs interešu izglītības programmas *Award* vadītājs, ņemot vērā izraudzītās mērķgrupas vajadzības un programmas īstenošanai pieejamos resursus;
- 6.2.2. ieteicamais minimālais stundu un nodarbību skaits nedēļas ietvaros 5 – 7 viena līmeņa personu grupai:
 - 6.2.2.1. vismaz viena kontaktstunda grupas nodarbībai;
 - 6.2.2.1.1. ar programmas piedzīvojumu ceļojuma un projekta jomu saistīto tēmu apguvei veltītais laiks un nodarbību skaits var atšķirties no pamatprogrammas;
 - 6.2.2.2. vismaz viena stunda individuālām konsultācijām;
 - 6.2.2.2.1. palielinoties programmas dalībnieku skaitam, ieteicams palielināt individuālām konsultācijām atvēlēto laiku.

6.3. Darba formas:

- 6.3.1. teorētiskas un praktiskas nodarbības ar mainīgu dalībnieku sastāvu un skaitu;
- 6.3.2. individuālās konsultācijas;
- 6.3.3. papildu īstenošanas forma - nometne.

6.4. Darba metodes un paņēmieni:

- 6.4.1. interaktīva lekcija;
- 6.4.2. pārrunas;
- 6.4.3. tests;
- 6.4.4. individuālais darbs;
- 6.4.5. mape;
- 6.4.6. spēles;
- 6.4.7. darbs grupās;
- 6.4.8. diskusija;
- 6.4.9. āra nodarbības;
- 6.4.10. paraugdemonstrējumi;
- 6.4.11. simulācijas spēles;
- 6.4.12. situāciju analīze;
- 6.4.13. projekta metode;
- 6.4.14. rezultātu analīze;
- 6.4.15. un citas ar programmas īstenošanu saistītas darba formas.

6.5. Darba atskaites forma:

- 6.5.1. programmas *Award* jomas treneru ieraksti programmas dalībnieka Sasniegumu grāmatā;
- 6.5.2. programmas *Award* dalībnieku pieteikumi Edinburgas hercoga starptautiskā apbalvojuma saņemšanai;
- 6.5.3. programmas dalībnieku prezentācijas, priekšnesumi, raksti, video un citas individuālo sasniegumu demonstrēšanas formas;
- 6.5.4. atklātā nodarbība.

6.6. Programmas īstenošanas tematiskais plānojums:

- 6.6.1. interešu izglītības programmas tēmas, konkrētu nodarbību saturu un nodarbību skaitu, kas jāvelta katras tēmas apguvei, nosaka katras iestādes izstrādātā un apstiprinātā interešu izglītības programma;
- 6.6.2. tematiskā plānojuma paraugs:

N.p.k.	Tēmas nosaukums	Tēmas izklāsts
1.	Kas ir programma <i>Award</i> ?	Programmas <i>Award</i> principi, struktūra, minimālie izpildes nosacījumi, vēsture un darbība mūsdienās
2.	Mērķu formulēšana	Mērķu formulēšanas pamatprincipi un tehnikas
3.	Individuālā izaugsmes plāna, kas saistīts ar fiziskās sagatavotības un prasmju jomu, izveide un izpilde	Interesu, vajadzību, spēju un iespēju, kas saistītas ar, fiziskās sagatavotības un prasmju jomu, analīze. Prioritāšu izvirzīšana. Izpildes līmeņa izvēle. Konkrētu sasniedzamo individuālo mērķu formulēšana. Jomas treneru izvēle, uzrunāšana un iepazīstināšana ar programmu <i>Award</i> . Individuālās programmas izpildes grafika izveide un izpilde.
4.	Individuālā darbības plāna, kas saistīts ar brīvprātīgā darba jomu, izveide un izpilde	Sabiedrībā aktuālo jautājumu izzināšana. Individuālo interešu, spēju un iespēju izvērtēšana. Darbošanās jomas izvēle. Brīvprātīgā darba jomas trenera izvēle, uzrunāšana un iepazīstināšana ar programmu <i>Award</i> . Darba izpildes grafika izveide un izpilde.
5.	Gatavošanās piedzīvojumu ceļojumam	Piedzīvojumu ceļojuma grupas veidošana. Grupas dalībnieku apmācības: <ul style="list-style-type: none">• Kas ir piedzīvojumu ceļojums?• Komandas veidošana un līderības prasmes• Pirmā palīdzība un rīcība ārkārtas situācijās• Ekipējums• Ceļojuma ietekme uz vidi• Kultūra un normatīvais regulējums ceļojuma norises vietā• Navigācija (topogrāfiskās kartes lasīšana, orientēšanās apvidū)• Maršruta plānošana• Darbs nometnē• Tehniskās ceļošanas prasmes• Novērošanas un reģistrēšanas prasmes
6.	Piedzīvojumu ceļojuma īstenošana, prezentēšana un izvērtēšana	Vienošānās starp grupas dalībniekiem, piedzīvojumu ceļojuma uzraugu un novērtētāju par nemotorizētā ceļojuma – pārgājiena, velobrauciena, laivu brauciena utml. – norises laiku un vietu. Atkarībā no izpildes līmeņa, došanās vismaz divu, trīs vai četru dienu ceļojumā. Pēc ceļojuma - pārrunas, ko vada ceļojuma novērtētājs, par pieredzēto un apgūto. Ceļojuma un grupas sasniegtā mērķa prezentēšana.

N.p.k.	Tēmas nosaukums	Tēmas izklāsts
7.	Projekta izstrāde un īstenošana (<i>Tikai zelta līmeņa dalībniekiem!</i>)	Projekta īstenošanas iespējas. Projekta radīšana un izpildīšana
8.	Iegūtās pieredzes izvērtējums	Programmas dalībnieka pārrunas ar programmas Award jomu treneriem. Sasniegumu grāmatu aizpildīšana. Pašnovērtējums par paveikto un ieguvumiem. Pieteikuma atbalvojuma saņemšanai aizpildīšana un iesniegšana.

VII. Resursu nodrošinājums

7.1. Programmas īstenošanai nepieciešamie pamatresursi ir:

- 7.1.1. interešu izglītības programmas īstenoņāji – interešu izglītības programmas vadītājs, piedzīvojumu ceļojuma uzraugs, piedzīvojumu ceļojumu novērtētājs un specifisku apmācību vadītāji;
- 7.1.2. darba samaksa interešu izglītības programmas īstenoņājiem;
- 7.1.3. materiāli tehniskās bāzes nodrošinājums:
 - 7.1.3.1. nodarbībām atbilstoša vide, telpa un iekārtojums;
 - 7.1.3.2. nodarbību specifikai atbilstošs materiāli tehniskais nodrošinājums.

7.2. Programmu īsteno, izmantojot pašvaldības un/vai citu juridisko un fizisko personu finanšu līdzekļus.

VIII. Programmas īstenošanas plānotie rezultāti

8.1. Interešu izglītības programmas dalībnieki sasniedz pašu izvirzītos programmas Award jomu mērķus:

- 8.1.1. Prasmju jomas mērķu sasniegšana:
 - 8.1.1.1. pilnveidotas vai apgūtas jaunas prasmes;
 - 8.1.1.2. iegūtas ikdienas dzīvei vai karjerai noderīgas prasmes.
- 8.1.2. Fiziskās sagatavotības jomas mērķu sasniegšana:
 - 8.1.2.1. izveidojies ieradums regulāri veltīt laiku fiziskām aktivitātēm;
 - 8.1.2.2. uzlabota fiziskā forma, vispārējais veselības stāvoklis un sniegums;
- 8.1.3. Brīvprātīgā darba jomas mērķu sasniegšana:
 - 8.1.3.1. iesaiste aktuālu jautājumu risināšanā.
 - 8.1.3.2. kļuvuši par aktīvākiem pilsoņiem;
- 8.1.4. piedzīvojumu ceļojuma jomas mērķu sasniegšana:
 - 8.1.4.1. apgūtas dzīvei āra vidē nepieciešamās zināšanas un prasmes;
 - 8.1.4.2. apliecinājuši spēju sadarboties ar citiem kopīga mērķa sasniegšanai;
- 8.1.5. Projekta mērķu sasniegšana:
 - 8.1.5.1. paveikts kāds sabiedrībai lietderīgs darbs.

8.2. Jaunieši pilnībā pabeidz individuālo programmu izpildi un saņem attiecīgā līmeņa – bronzas, sudraba vai zelta - Edinburgas hercoga starptautisko atbalvojumu.

8.3. Interešu izglītības programmas dalībnieki ir mērķtiecīgi, pašdisciplinēti, neatlaidīgi, radoši, labprāt uzņemas līdera lomu, izrāda iniciatīvu, prot risināt problēmsituācijas.

Valsts izglītības satura centra
Neformālās izglītības departamenta
Interešu izglītības un audzināšanas darba nodaļas
vecākā eksperte K.Sprudzāne
67350959